

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ветеринарної медицини

Кафедра акушерства та хірургії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
Людмила НАГОРНА
“20” березня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ (КЛІНІЧНОЇ) ПРАКТИКИ
«ОПЕРАТИВНА, ЗАГАЛЬНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ХІРУРГІЯ»

Спеціальність: 211- «Ветеринарна медицина»

Освітня програма: «Ветеринарна медицина»

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

СУМИ – 2025

Розробники: д.вет.н., професор Оксана ШКРОМАДА
 д.вет.н., професор Олександр ЧЕКАН
 к.вет.н., доцент Наталія ГРЕБЕНИК
 к.вет.н., доцент Олександр СТОЦЬКИЙ
 к.вет.н., доцент Юрій МУСІЄНКО

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри акушерства та хірургії	Протокол від <u>07. 01. 2025</u> № <u>6</u>
	Завідувач кафедри <u>Оксана ШКРОМАДА</u>

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Роман Лєгов

Рецензія на робочу програму (додається) надана

Олександр Радиченко
Олександр Радиченко

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ФВМ Сумського НАУ протокол № 7 від 20. 01 2025

Сумський національний
аграрний університет, 2025

Вступ

Навчальна дисципліна «ОПЕРАТИВНА, ЗАГАЛЬНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ХІРУРГІЯ» будучи клінічною, займає чільне місце в системі підготовки і формування фахівця ветеринарної медицини ОС «Магістр» за спеціальністю 211 – «Ветеринарна медицина» і поряд з іншими клінічними дисциплінами остаточно формує його майбутній фаховий профіль.

Дисципліна «Оперативна, загальна та спеціальна хірургія» формує у ветеринарного фахівця знання, вміння та навички, необхідні для діагностики, лікування та проведення хірургічних втручань у тварин. Вона охоплює теоретичне і практичне навчання з таких аспектів:

- вивчення загальних принципів хірургічного лікування, техніки хірургічних втручань, асептики та антисептики, післяопераційного догляду;
- надання навичок виконання стандартних хірургічних операцій, таких як видалення пухлин, обробка травм, хірургічне лікування переломів, ушивання ран;
- освоєння особливостей хірургічного лікування захворювань, характерних для певних видів тварин (наприклад, хірургія органів травлення, дихання, сечовиділення тощо);
- теоретичні основи та практичні навички безпечного застосування анестезії та аналгезії у тварин перед операцією і під час післяопераційного періоду;
- вивчення методів діагностики, які дозволяють правильно оцінити стан пацієнта та визначити показання для хірургічного втручання;
- навчання прийомам відновлення тварин після хірургічних втручань, в тому числі через фізіотерапію, медикаментозну терапію та корекцію харчування.

Складовою частиною навчального плану підготовки лікаря ветеринарної медицини ОС «Магістр» за вказаною спеціальністю є навчальна практика з «Оперативної, загальної та спеціальної хірургії». Вона проводиться на 3 ст та 4 курсі в обсязі 30 годин (5 робочих днів) на академічну групу.

Традиційно на кафедрі акушерства та хірургії, навчальну практику студентів узгоджують з виробничою діяльністю служби ветеринарної медицини і обов'язково проводять на базі навчально-дослідних господарств Сумського національного аграрного університету. При цьому, режим роботи групи студентів визначає викладач – керівник практики, пов'язуючи його з розпорядком дня і графіком виробничих процесів тваринницької ферми, який має місце у господарстві.

Програму навчальної практики і умови її проведення погоджують з головним лікарем ветеринарної медицини господарства перед початком навчальної практики, та затверджують завідувач кафедри і декан факультету.

Програма навчальної практики орієнтована на формування необхідних професійних знань, умінь та навичок, які забезпечують досягнення рівня професійної компетенції, достатньої для реалізації майбутньої виробничої діяльності.

Мета практики:

Під час навчальної практики заплановано відпрацювати широке коло оперативних втручань в різних ділянках тіла, які являють собою певну складність, проте є незаперечно господарсько-важливими.

Завдання практики:

Реалізація окресленої мети включає обов'язкове виконання кожним студентом або підгрупою студентів тем і завдань, запланованих до виконання у програмі практики.

Під час проходження виробничої практики, студенти знайомляться з операційними (приміщеннями), які використовуються для надання хірургічної допомоги тваринам. Знайомляться з даними стосовно розповсюдження травматизму в господарствах з різною формою власності, звертаючи увагу на те, які профілактичні заходи вжито для цього.

Приймають активну участь в наданні тваринам допомоги при відкритих і закритих механічних ушкодженнях, при сторонніх тілах в ротовій порожнині, передшлунках у жуйних.

Проводять лікування тварин з хірургічною інфекцією, хворобами шкіри, з пухлинами.

Знайомляться з розповсюдженням хвороб кровоносних та лімфатичних судин, нервової системи, м'язів, сухожилків та сухожилкових піхов, суглобів, кісток.

Приймають безпосередню участь в наданні допомоги тваринам при наявності у них такої патології.

Оперативна хірургія. Студенти при проходженні виробничої практики закріплюють набуті навички з наступних питань:

- кастрація кнурців відкритим способом на лігатуру і на обрив, кастрація закритим способом;
- перкутанна і кривава кастрація бугаїв;
- повал і кастрація жеребців відкритим способом з використанням щипців Занда;
- провідникове знеболювання нервів в ділянці голови, бокової грудної стінки та черевної стінки;
- патогенетичні блокади при захворюваннях внутрішніх органів грудної, черевної та тазової порожнини;
- часткова декорнуація тварин;
- вставляння носового приборкувального кільця;
- проколи черевної порожнини, рубця, книжки;
- блокади нервів в ділянці кінцівок;
- кастрація свинок.

Спеціальна хірургія з офтальмологією і ортопедією. Студенти приймають участь в проведенні хірургічної диспансеризації поголів'я в господарстві, звертаючи увагу на розповсюдження хвороб у ділянці голови, шиї, грудної та черевної порожнини. Також приймають участь у наданні допомоги тваринам з патологією у цих ділянках тіла, звертаючи увагу на особливості запальної реакції у кожного виду тварин і призначене при цьому лікування.

Проводять терапевтичні втручання при наявності у тварин післяопераційних ускладнень та андрологічних хвороб. Звертають увагу на розповсюдження даної патології у кожного виду тварин господарства.

Приймають активну участь у вивченні статичної і динамічної функції кінцівок, їх поставі і вплив даних факторів на появу патології кінцівок у різних видів тварин. Проводять лікувальні заходи при хворобах грудних і тазових кінцівок.

Значну увагу студенти повинні приділяти діагностиці і лікуванню хвороб очей. Відпрацювати і освоїти методи профілактики масових кератокон'юнктивітів інфекційної та паразитарної етіології.

Знайомляться з розповсюдженням хвороб копит і копитець у тварин. Приймають участь у лікуванні пододерматитів, ламініту, ревматичного запалення копит і копитець тощо.

Особливу увагу приділяють розробці профілактичних заходів з метою попередження розповсюдження хірургічних хвороб.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарії, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій у напрямку ветеринарної хірургії

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності.
- ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності.
- ФК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- ФК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
- ФК 9. Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.
- ФК 20. Здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

- 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- 2. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.
- 3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
- 4. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
- 5. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
- 6. Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології.
- 7. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.
- 8. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
- 9. Знати правила та вимоги щодо біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.
- 10. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.
- 11. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.

Бази практики

Базами практики СНАУ для проведення навчальної практики студентів є Ветеринарний кабінет КДК «Vet camp» ФВМ, навчально-дослідні господарства: ТОВ «Молоко Вітчизни», ТОВ «Єскатиринославський», ТОВ НВП «Глобинський свинокомплекс», «Глобинський м'ясокомбінат», Приватні клініки ветеринарної медицини м. Суми ЦВМ «Хелс», «Ветсервіс», Зооветеринарний центр «10 Друзів»

Організація проведення практики

Навчальна практика з дисципліни «Оперативна, загальна та спеціальна хірургія» узгоджується з навчальним планом вищого навчального закладу і проводиться у відповідності з Положенням про навчальну практику студентів закладів вищої освіти України, в яких передбачена підготовка лікаря ветеринарної медицини.

Організація і проведення навчальної практики з «Оперативної, загальної та спеціальної хірургії» здійснюється згідно наказу ректора університету.

Навчальна практика проводиться на базі практики Сумського національного аграрного університету.

Організацію і керівництво навчальною практикою здійснює викладач кафедри акушерства та хірургії за безпосередньої участі лікарів ветеринарної медицини, які є базами практики. Відповідальні спеціалісти забезпечують студентів потрібною для цього інформацією і документацією (журналом паруваль, журналом відтворення стада ВРХ, даними про стан відтворення інших видів тварин, які утримуються в господарстві тощо) та, за потреби і можливості, матеріалами для проведення лікувально-профілактичних заходів.

До навчальної практики допускають студентів, які повністю виконали програму теоретичної підготовки: прослухали курс лекцій та лабораторних занять в повному обсязі, у відповідності до навчальної програми з дисципліни.

Перед початком навчальної практики викладач інформує студентів підопічної групи щодо особливостей і специфіки практичної діяльності під час перебування на практиці, дає характеристику бази проходження практики, населеного пункту і місцевості, умов і правил проживання в гуртожитку, проводить загальний інструктаж з техніки безпеки. Після прибуття на місце проведення практики, відповідальний за охорону праці інженер, проводить інструктаж студентам, які в спеціальному журналі відмічають свою присутність і розписуються за його одержання. На фермі студентам проводять окремий інструктаж з техніки безпеки та правил перебування на території ферми, в тваринницьких приміщеннях, щодо поводження з тваринами, проведення діагностичних і лікувально-профілактичних заходів.

Академічну групу студентів поділяють на підгрупи чисельністю 5-7 чоловік, призначають старших кожної підгрупи. Студенти кожної підгрупи під керівництвом викладача впродовж робочого дня виконують окреме завдання, що є частиною навчального плану практики.

Перед початком опрацювання кожного завдання викладач обов'язково перевіряє рівень і відповідність володіння теоретичним матеріалом студентів підгрупи для виконання практичної складової опрацьовуваної теми. У разі неготовності, студента(ів) не допускають до виконання завдання, поки той не оволодіє теоретичними знаннями для виконання відповідного завдання навчальної практики на належному рівні. Під час навчальної практики викладач консультує студентів, щоденно в кінці робочого дня здійснює контроль виконання завдань практики.

За кожною підгрупою для виконання програми навчальної практики закріплюється певне робоче місце. Студенти підгрупи отримують у лаборанта кафедри за списком

матеріали, прилади, інструменти, які по завершенні терміну практики повертають на кафедру, у повній відповідності до переліку.

Починаючи з першого дня практики, кожен студент заповнює робочий зошит з навчальної практики, куди ретельно занотує всю виконану роботу у відповідності до виконуваного завдання впродовж кожного дня практики. Наприкінці робочого дня, кожен студент повинен захистити опрацьовану ним тему, отримати відповідну оцінку і підпис керівника практики. Заповнений робочий зошит є загальною формою звітності студента за навчальну практику. Зошит повинен містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики. Оцінювання практики здійснює викладач, який проводить навчальну практику в академічній групі студентів. Оцінка є комплексною і відображає сумлінність у виконанні завдань та досконале оволодіння методами, які використовуються в акушерстві та гінекології, а також теоретичні знання.

Після виконання усіх завдань навчальної практики з дисципліни, за результатами проведеної особисто роботи та на підставі записів у зошиті, студент оформляє презентацію, яка є підставою для одержання заліку. Його перевіряє і оцінює керівник практики, після чого навчальна практика з даної дисципліни вважається завершеною.

Студенти, які проживають під час навчальної практики у гуртожитку СНАУ, несуть матеріальну відповідальність за втрачене або пошкоджене майно в гуртожитку та навчальне обладнання лабораторії та кафедри.

Студенту, який частково або повністю не виконав програму практики з поважних причин (за наявності підтверджуючого документа), терміни її виконання можуть бути перенесені на інший період.

За умов не виконання програми практики (повністю або частково) без поважних причин, студента повторно направляють у науково-дослідне господарство для проходження практичного навчання в інший час. Завдання, передбачені у програмі навчальної практики, мають бути виконані в повному обсязі, результати виконаних робіт оформлені за вимогами у робочому зошиті. Керівництво практикою, у такому разі, за наказом здійснює головний спеціаліст з ветеринарної медицини.

Зміст практики

Зміст практики полягає у набутті студентами навиків вивчення загальних принципів хірургічного лікування, техніки хірургічних втручань, асептики та антисептики, післяопераційного догляду;

Орієнтовний тематичний план

Назва теми	Кількість годин		
	Всього	із них	
		аудиторні	Сам. Роб.
Тема 1. Хірургічні інструменти. Ознайомитися з інструментами для розтину м'яких тканин, для зупинки кровотечі, для остеотомії та остеосинтезу, для з'єднання м'яких тканин, для кастрації самців, допоміжних, офтальмологічних та ортопедичних інструменти.	5	5	
Тема 2. Фіксація й застосування фармакологічних препаратів для заспокоєння й знерухомлення тварин. Відпрацювання способів фіксації окремих частин тіла різних видів тварин у стоячому положенні, фіксація великих тварин у лежачому положенні за допомогою повалу, свиней у лежачому	5	5	

положенні. Відпрацювання способів фіксації дрібних жуйних у лежачому положенні. Фіксація м'ясоїдних тварин, птахів, хутрових і диких звірів.			
Тема 3. Новокаїнові блокади як метод патогенетичної терапії. Ознайомитися з блокадами, які застосовують за хвороб у ділянці голови та органів грудної порожнини. Блокади, які застосовують за хвороб органів грудної, черевної й тазової порожнин, вимені. Інші блокади, які застосовують за хірургічних хвороб. Протипоказання до застосування новокаїнової терапії.	5	5	
Тема 4. Операції на голові. Ознайомитися з особливостями оперативних втручань у ділянці голови. Операції в ділянці носа і на додаткових пазухах носової порожнини. Операції на рогах. Операції в разі завороту й вивороту повік.. Операції в ділянці потилиці.	5	5	
Тема 5. Операції на вентральній ділянках шиї, холки та грудної стінки. Ларинготомія. Трахеотомія. Резекція яремної вени.	5	5	
Тема 6. Операції на грудній і тазовій кінцівках. Провідникові анестезії нервів грудної і тазової кінцівок; пункція суглобів, бурс і сухожилкових піхв; ампутація пальця та екзартикуляція третьої фаланги у великої рогатої худоби.	5	5	
Тема 7. Кастрація самців і самок. Ознайомитися з хірургічними методами кастрації: кривавий (відкритий і закритий способи) і безкровний (перкутанний). Техніка кастрації різних видів самців. Особливості кастрації крипторхидів. Післякастраційні ускладнення (ранні і пізні), попередження та усунення.	5	5	
Аналіз та захист матеріалів практики. Проведення заліку.			
Всього	30	30	

Індивідуальні завдання

Для досягнення мети і виконання завдань навчальної практики, кожен студент, працюючи у підгрупах, зобов'язаний виконати отримане на період практики індивідуальне завдання відповідно до його змісту, впродовж терміну практики. Завдання включає:

- заповнення журналу хірургічної патології у тварин;
- підрахунок економічних збитків від хірургічної патології,
- аналіз раціону годівлі корів;
- аналіз результатів гематологічних та біохімічних досліджень крові корів;
- оформлення витягів з історії хвороби з хірургічною патологією ;
- заповнення відомості за результатами дослідження корів на наявність хвороб копит і копитаць;
- складання алгоритму дій (алгоритм – це послідовність точно визначених дій, що однозначно призводять до вирішення поставленого завдання) для визначення стану хірургічної патології у корів (на фермі, у групі доярки) та (хірургічних хвороб молочної залози) ;

У випадку виробничої потреби чи бажання студента (з урахуванням його майбутньої підготовки), він може провести аналіз хірургічної патології необхідної кількості корів, свиноматок, кобил, овець, кіз, тощо.

Методичні рекомендації

Для проходження навчальної практики з дисципліни «загальна та спеціальна хірургія» викладач кафедри ознайомлює студентів з робочою програмою та забезпечує їх необхідними методичними матеріалами.

Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення практики студентів

Для виконання завдань навчальної практики, кафедра забезпечує студентів засобами для фіксації і приборкання тварин, діагностичним обладнанням, хірургічними інструментами наявними матеріалами і препаратами для проведення лабораторних досліджень, діагностики і лікування тварин, засобами особистої гігієни і медичною аптечкою. Крім цього, студенти використовують матеріально-технічне оснащення бази проведення навчальної практики –СНАУ

Навчально-методичне забезпечення практики студентів включає: великий хірургічний набір інструментів, малий хірургічний набір інструментів, фреза для розчистки ратиць у корів, скарифікатор Г. К. Корчака; щипці для обробки ратиць у корів, фреза для розчистки ратиць у коней, ніж для обробки копит лівостороннє, ніж для обробки копит правостороннє, язикотримач, щипці Амосова, пробні копитні щипці, рано розширювач, щипці для втягування втихомирювального кільця, трепан, ложечка скарифікаційна, голка Дешана, рано розширювач, гемопінцет, закрутка для коней, ранові гачки, іхтіолова мазь, 5 %-й спиртовий розчин йоду, 40 %-й розчин глюкози, 10 %-й розчин кальцію хлориду та кальцію глюконату, розчин новокаїну, шприц Жане, вітамінні, тканинні препарати, скальпель, голкотримач, стіл для операцій, повал для тварин, копитні ножі, щипці Телятникова, щипці Занда, молочні катетери, фіксатор рубця Петракова, фіксатор рубця Герцена, распатор

Вимоги до написання звіту

Починаючи з першого дня практики, кожен студент заповнює зошит-звіт з навчальної практики, куди ретельно занотовує всю виконану роботу впродовж кожного дня практики. Зошит, підписаний і оцінений керівником практики, є загальною формою звітності студента за навчальну практику. Зошит повинен містити відомості про виконання студентом усіх тем програми практики та бути оформленим відповідно до вимог.

Студент складає звіт на основі щоденника навчальної практики наприкінці терміну перебування на практиці.

У звіті узагальнюються результати проведеної роботи з дисципліни «Оперативна, загальна та спеціальна хірургія», отримані студентом в процесі виконання завдань навчальної практики з повним аналізом отриманих результатів і висновками.

У висновках сформулювати власну думку щодо принципових позитивних чи негативних фактів організації виробничих процесів у тваринницькому секторі, які мають прямий вплив на стан відтворення тварин у господарстві (умови утримання і годівлі тварин, раціони і кормова база, проведення діагностичних, лікувальних і профілактичних заходів, яких потребують тварини). Вказати перелік конкретних заходів, спрямованих на усунення недоліків, які, на думку студента, є причиною зниження показників відтворювальної здатності тварин, і стануть ключовим фактором до їх покращення.

Форми та методи контролю

Обов'язковою для студента є наявність робочого зошита і методичної літератури під час виконання завдань навчальної практики.

Результати виконаної роботи, власних досліджень та їх аналіз студент записує в щоденник навчальної практики, який надає для оцінювання керівнику практики щоденно. Після виконання програми навчальної практики і оформлення звіту, який є підставою для її зарахування, остання вважається завершеною.

Оцінювання практики проводиться викладачами, що вели навчальну практику, за сумлінність у виконанні завдань та досконале оволодіння методами, які використовуються у акушерстві та гінекології, а також за теоретичні знання.

Студенту, який частково або повністю не виконав програму практики з поважних причин, термін її виконання може бути перенесений на інший період.

За умов не виконання програми практики (повністю або частково) без поважних причин, студенту може бути надане право повторного проходження практичного навчання в інший час.

Оцінка керівника від бази практики (0-30 балів)	
Оцінка керівника від кафедри (0-30 балів)	
Відповіді на запитання при захисті практики (0- 30 балів)	
Ілюстративна частина (додатки та презентація результатів проходження практики під час захисту звіту практики) (0-10 балів)	
Разом (максимум 100 балів)	

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

За шкалою ECTS	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	Визначення*
A	90-100	відмінно	<i>відмінно</i> – відмінне виконання з невеликою кількістю неточностей
B	82-89	добре	<i>дуже добре</i> – вище середнього рівня з кількома несуттєвими помилками
C	75-81		<i>добре</i> – в цілому правильно виконана робота з незначною кількістю помилок
D	69-74	задовільно	<i>задовільно</i> – непогано, але зі значною кількістю недоліків
E	60-68		<i>достатньо</i> – виконання задовольняє мінімальні критерії
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	<i>незадовільно</i> – потрібно працювати перед тим, як отримати позитивну оцінку
F	0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	<i>незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

* При формі підсумкового контролю «залік» - 0-59 – не зараховано, 60-100 - зараховано

Тестові завдання програми навчальної практики з “Оперативна, загальна та спеціальна хірургія»

1. У розпорядженні ветеринарного лікаря господарства є щипці Занда, Амосова, Телятнікова, емаскулятор Нікіфорова. Необхідно провести перкутанну кастрацію бугайців. Який з інструментів треба використовувати для цього? Якою буде техніка проведення кастрації? Яким чином треба фіксувати тварину? Вкажіть на переваги перкутанної кастрації перед кривавою.

2. Трьох бугайців годовалого віку, яких залишали некастрованими в господарстві і планували використовувати як бугаїв-плідників, було вирішено каструвати і потім здати на м'ясо. Після кастрації тварин планували утримувати у загальному стаді на пасовищі. Який метод кастрації перкутанний чи кривавий ви застосували б? Який оптимальний спосіб кастрації? Чи обов'язкове використання анестезії? Який час треба утримувати тварин на відгодівлі після проведення операції? Чи треба застосовувати репіленти, а якщо треба, то які?

3. При прив'язуванні бугая-плідника до огорожі станка за втихомирювальне кільце, він розірвав носогубне дзеркало, внаслідок чого відмічається значна кровотеча. Яких заходів можна вжити для зупинки цієї кровотечі? Коли треба приступити до зшивання верхівки носа? Яке знеболювання застосуєте для проведення ринопластики? Як порекомендуєте зафіксувати тварину? Який спосіб з'єднання носогубного дзеркала треба використати для більш міцного його з'єднання? Коли треба вставити при цьому приборкувальне кільце? Яких вимог треба дотримуватись, щоб попередити у подальшому таку патологію?

4. Після проведення ампутації рога у корови періодично відмічається одностороннє витікання гнійного ексудату з носу, яке посилюється після нахилу голови. При пальпації в ділянці лобного синусу спостерігається болючість; перкуторний звук тупий. Температура тіла субфебрильна. Ваша думка щодо стану тварини і необхідності оперативного втручання? Які гілки трійничного нерва забезпечують інервацію шкіри в ділянці лоба? У випадку оперативного втручання в який точці ви б рекомендували його провести у даної тварини і який заключний етап запропонували б ви?

5. Для своєчасного виявлення корів в охоті в господарстві було вирішено підготувати двох бугаїв-пробників. Для цього відібрали найбільш вгодованих бугайців віком 1 рік. В господарстві спостерігалися випадки захворювання корів на кампілобактеріоз. Чи допустимо в цьому випадку використовувати пробників? Якщо ви вважаєте за можливе, то який зі способів їх підготовки ви б рекомендували як найбільш оптимальний в даному випадку? Чи правильно був зроблений вибір тварини?

6. Після проведення підготовки бугая-пробника шляхом зшивання статевго члена в S-подібному згині, тварину після виконання операції випустили до загального стада корів на пасовище. Через декілька днів помітили, що у бугая статевий член виходить з препуція і бугай намагається провести коїтус. Що могло до цього призвести? Який шовний матеріал і які шви використовуються для з'єднання дистального коліна статевго члена? Що необхідно робити для утворення міцної спайки статевго члена? Чого треба насамперед уникати при накладанні швів на тіло статевго члена?

7. При ампутації пальця у корови ветеринарний лікар запланував накласти кровоспинний джгут на середній частині п'ястка; потім виконати блокаду дорсальних пальмарних нервів, використовуючі в кожній точці по 20 мл 4% р-ну новокаїну; далі зробити повздовжній розріз бокової поверхні пальця, який буде з'єднуватися з циркулярним, що проходить над вінчиком копита; нероз'єднуючі хрестоподібних зв'язок перепилити у косому напрямку зверху вниз і збоку досередини вінцеву кістку; після зупинки кровотечі накласти на шкіру вузловий шов, а потім захисну пов'язку. Оцініть план проведення операції лікарем?

8. У бугая віком 11 місяців, масою тіла 330 кг через годину після кастрації відкритим методом «на лігатуру» спостерігається значна кровотеча з порожнини мошонки. Крім того, у тварини виявлені ознаки анемії. Ветфельдшер разом з власником тварини з лікувальною метою застосовують холодний компрес в ділянці попереку і тазу. А що б зробили ви?

9. При виконанні заключного етапу руменотомії корові ветеринарний лікар наклав на рану рубця двоповерховий шов: перший поверх безперервним швом, роблячи вколи з боку слизової оболонки навскрізь органу; другий - обхоплюючи перший спиралеподібно також навскрізь прошиваючи стінку рубця. Високий паракостальний розріз черевної стінки заклав двоповерховим швом: перший - безперервний спиралеподібний, зшиваючи очеревину з поперечною фасцією і м'язом та разом з внутрішнім косим м'язом живота; другий поверх - вузловими стібками, з'єднавши шкіру з підлягаючими шарами, включно з зовнішнім косим м'язом живота. Після операції лікар призначив щоденно проведення надплевральної блокади за Мосіним В.В. і антибіотикотерапію протягом 5 діб. Оцініть дії лікаря.

10. У корови лебединської породи віком три роки, вагою близько 400 кг спостерігалися наступні клінічні ознаки: зменшення апетиту, зниження молочної продуктивності, гіпотонія передшлунків, стогін під час вставання та в момент відригування жвачки. У тварини відмічався підвищений рефлекс холки та болючість

при перкусії грудної стінки по лінії прикріплення діафрагми та при пальпації мечоподібного хряща. Був поставлений діагноз травматичний ретикуліт. Застосування магнітного зонду не дало позитивного результату. Ветеринарним лікарем господарства було прийнято рішення провести руменотомію. Дайте прогноз щодо результату операції. За якими показаннями він може бути добрим, а у яких випадках несприятливим? Яку б підготовку тварини до операції ви б рекомендували провести? Яку анестезію тварині треба забезпечити? Як виконати її фіксацію? Яким на Ваш погляд є найбільш оптимальний оперативний доступ у даної тварини? В якій частині рубця ви б рекомендували його розтинати і що пропонуєте робити з рубцевим вмістом у даному випадку?

Рекомендовані джерела інформації

1. Методичне забезпечення

1. Рубленко С.В. Анестезіологічне забезпечення тварин. Метод. рекомендації. Біла Церква, 2008. 38 с.
2. Рубленко М.В., Рубленко С.В., Пирин Б.В., Романенко Р.Г. Анестезіологічне забезпечення тварин залежно від їх віку та типу больової реакції. Методичні рекомендації. Біла Церква, 2013. 66 с.

3. Рубленко С.В., Власенко В.М. Моніторинг анестезованих тварин. Методичні рекомендації. Біла Церква, 2005. 31 с.

4. Пономаренко В.П., Салецька О.В., Вощенко І.Б. Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії. Спинномозкова анестезія. Методичні вказівки. Суми, 2010. 26 с.

Базова

1. Власенко В.М., Тихонюк Л.А. Ветеринарна анестезіологія. Біла Церква, 2000. 335 с.

2. Власенко В.М., Тихонюк Л.А., Рубленко М.В. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія. Біла Церква, 2003. 512 с.

3. Панько І.С., Власенко В.М., Рубленко М.В. Загальна ветеринарна хірургія. Біла Церква: БДАУ, 2008. 328 с.

4. Панько І.С., Власенко В.М., Гамота А.А. Спеціальна ветеринарна хірургія. Біла Церква. БДАУ, 2003. 416 с

5. Борисевич В.Б., Борисевич Б.В., Петренко О.Ф., Хомин Н.М. Загальна ветеринарно-медична хірургія. К.: Науковий світ, 2001. 274 с.

Допоміжна

1. Панько І.С., Власенко В.М., Гамота А.А. Спеціальна ветеринарна хірургія за ред.. І.С. Панько. Біла Церква. БДАУ, 2003. 416 с.

2. Власенко В.М., Тихонюк Л.А. Ветеринарна анестезіологія. Біла Церква, 2003. 336с.

3. Борисевич В.Б., Борисевич Б.В., Петренко О.Ф., Хомин Н.М.. Ветеринарна ортопедія: хвороби копит і копитаць: Посіб. для студ. аграр. закл. Освіти I-IV рівня акредитації зі спец. «Ветеринарна медицина». К.: ДІА, 2007. 136 с.

4. Гамота А.А., Завірюха В.І., Крупник Я.Г., Мисак А.Р. Пухлини тварин: етіологія, патогенез, діагностика, комплексна терапія. Львів: ГВС, 2007. 168 с.

5. Борисевич В.Б., Борисевич Б.В. Ветеринарно-медична офтальмологія: Навчальний посібник . К.: Арістей, 2006. 212 с.

6. Іздепський В.Й., Стоцький О.Г., Харенко М.І. та ін. Фізіотерапія при незаразних хворобах тварин. Суми, 2006. 132 с.

7. Хірургічні хвороби продуктивних тварин: Методичні вказівки. Суми, 2015 рік, 32 с.